

Co-funded by
the European Union

Název projektu: Naše EU - Cesta "domů" do Evropy

Výzva: ERASMUS-JMO-2023-OFET-LEARNING-EU

Číslo projektu: 101127073

Metodický list

Předmět:	Dějepis
Ročník:	Kvarta
Téma:	Historie Evropské unie
Zdroje:	Wikipedie. Historie evropské integrace. Online. Licence: Creative Commons. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Historie_evropsk%C3%A9_integrace. [cit. 2023-12-29] ČURDA, Jan a DVOŘÁK, Jan, c2014-c2015. Moderní dějiny pro střední školy: světové a české dějiny 20. století a prvního desetiletí 21. století. 2014. Brno: Didaktis. ISBN 978-80-7358-223-4. Masarykova univerzita. HISTORIE A SOUČASNOST EVROPSKÉ INTEGRACE – PESPEKTIVA PRÁVA. Online. S. 9. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/econ/sm/eu_a_pravo/media/01-historie_integrace/Historie_a_soucasnost_evropske_integrace.pdf. [cit. 2023-12-29].

Autor: Mgr. Jana Pešatová

1. vyučovací hodina:

Seznámení s problematikou, kořeny založení EU, historický kontext

OBSAH HODINY:

- 1. Rozdělení třídy do pracovních skupin (cca po 4-5 žácích)**
- 2. Každá skupina dostane texty k nastudování, budou pracovat také s učebnicí, příp. internetovými zdroji**
- 3. Následně budou vyplňovat pracovní listy, plnit úkoly**
- 4. V závěru hodiny skupiny odprezentují výsledky práce**

Témata ke studiu:

- 1. Historický kontext – Evropa v období po 2. světové válce**
- 2. Vysvětlení, definice pojmu EVROPSKÁ INTEGRACE**
- 3. Sjednotitel Evropy Jean Monnet**
- 4. Počátky evropské integrace (ESUO, EOS, EEHS, EURATOM, ESVO)**

Co-funded by
the European Union

Název projektu: Naše EU - Cesta "domů" do Evropy

Výzva: ERASMUS-JMO-2023-OFET-LEARNING-EU

Číslo projektu: 101127073

Zdroje ke studiu:

1. Vytisknuté texty
2. Učebnice Moderní dějiny 9 – SPN 2006
3. Internetové články

Studijní text – 1. vyuč. hodina KOŘENY ZALOŽENÍ EU, HISTORICKÝ KONTEXT (Podnět a výzkum)

- *„Evropská integrace je „proces vytváření stále užšího svazku mezi národy Evropy“. Toto politické, zákonodárné i ekonomické sbližování začalo brzy po druhé světové válce a znamená, že jednotlivé členské státy přenášejí některé své kompetence na společné instituce. Hlavními institucemi tohoto procesu jsou Evropská unie a Rada Evropy. Opačným procesem k procesu evropské integrace je evropská disintegrace.“*

ZDROJ: Wikipedie. Evropská integrace. Online. Licence: Creative Commons. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Evropsk%C3%A1_integrace. [cit. 2023-12-29].

- *„Evropská integrace (z lat. Integer – celý, úplný) je termín pro proces politického a ekonomického sbližování národních států na území Evropy, k němuž dochází od konce druhé světové války. Toto sbližování je doprovázeno přenosem kompetencí jednotlivých zemí na společné nadnárodní (evropské) instituce.“*

ZDROJ: ČURDA, Jan a DVOŘÁK, Jan, c2014-c2015. Moderní dějiny pro střední školy: světové a české dějiny 20. století a prvního desetiletí 21. století. 2014. Brno: Didaktis. ISBN 978-80-7358-223-4.

- *„Zejména období po II. světové válce bylo v evropském prostoru mimořádně příznivé pro realizaci integračních cílů. Důvodů pro spolupráci evropských států bylo více. Integrace měla zajistit naplnění ekonomických, politických a bezpečnostních cílů. Snahou bylo vytvořit mechanismus zajišťující vzájemné hospodářské propojení států a spolupráci i v dalších oblastech jejich zájmů.“*

Co-funded by
the European Union

Název projektu: Naše EU - Cesta "domů" do Evropy

Výzva: ERASMUS-JMO-2023-OFET-LEARNING-EU

Číslo projektu: 101127073

ZDROJ: Masarykova univerzita. HISTORIE A SOUČASNOST EVROPSKÉ INTEGRACE – PESPEKTIVA PRÁVA. Online. S. 9. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/econ/sm/eu_a_pravo/media/01-historie_integrace/Historie_a_soucasnost_evropske_integrace.pdf. [cit. 2023-12-29].

Historie evropské integrace je velice obsáhlá. Snaha o spojení různých evropských území je stará jako historie osídlování Evropy. V této době šlo však především o touhu vládců po moci, než o sblížení evropských národů za účelem spolupráce.

STŘEDOVĚK

Karel Veliký, císař Svaté říše římské, inicioval v roce 800 pokus o opětovné vytvoření Římské říše. Říše Karla Velikého zahrnovala dnešní Francii, Švýcarsko, Západní Německo, Belgie, Lucembursko a Nizozemsko. S výjimkou Švýcarska se jedná o 5 zakládajících členů současného Evropského Společenství, chybí zde jen Itálie, která však byla na severu také součástí říše. Karel Veliký zavedl jednotnou měnu, která byla opět zavedena až v podobě eura po 1200 letech. Po jeho smrti roku 814 se zmíněné uskupení začalo rozpadat a v roce 843 bylo rozděleno.

Dante Alighieri se roku 1310 ve své knize Monarcha dožaduje po vytvoření evropských institucí, který by měly zabránit válkám v Evropě.

Jiří z Poděbrad byl český král, který roku 1462 navrhoval vytvoření evropské konfederace, která měla čelit postupujícím Turkům. Konfederální uspořádání mělo pravidelně zasedat s pětiletou předsednickou rotací (dnešní předsednictví v EU je půlroční).

NOVOVĚK

Do 20. století

William Penn roku 1693 navrhl ustanovení Evropského parlamentu, které řešilo spory evropských států za použití ¾ kvalifikované většiny. Počet hlasů jednotlivých států odpovídal jejich ekonomické síle

Abbé de Saint-Pierre v roce 1717 vydal třisvazkový projekt nazvaný Projekt nastolení trvalého míru v Evropě, který měl prosazovat volný obchod, zřízení evropského senátu a společnou obranu.

Jean-Jacques Rousseau byl od roku 1712 do roku 1778 zastánce evropské federativní unie národů.

Co-funded by
the European Union

Název projektu: Naše EU - Cesta "domů" do Evropy

Výzva: ERASMUS-JMO-2023-OFET-LEARNING-EU

Číslo projektu: 101127073

Immanuel Kant v roce 1795 navrhoval přijetí evropské ústavy, a také unifikovaný právní systém. Jako jedinou cestu k míru v Evropě viděl vytvoření federace.

20. století: 1900 – 1945:

Jean Jaurès v roce 1914 přesvědčoval Evropany, aby nenaslouchali nacionalismu a sjednotili se. Před vypuknutím 1. světové války byl na něj spáchaný atentát.

První světová válka – erupce nacionalismu, trvala od roku 1914 do roku 1918 a skončila podepsáním **Versailleské smlouvy**, která nově uspořádala Evropu a u Němců vyvolala pocit beznaděje a nespravedlnosti. Tento pocit byl podnětem k vypuknutí 2. světové války ve 30. letech 20. století.

Richard Coudenhove-Kalergi vydal roku 1923 knihu Pan-Evropa, ve které tvrdil, že jediný způsob dosažení míru v Evropě, je vytvoření politické unie, která by znamenala její sjednocení.

Édouard Herriot byl francouzský ministerský předseda, který v roce 1924, tedy po skončení 1. světové války, vyzýval k vytvoření Spojených států evropských.

Aristide Briand, francouzský ministr zahraničí, v roce 1930 prosazoval myšlenku o vytvoření Evropské konfederace, která by fungovala v rámci Spojených národů.

Francouzsko-britská unie (1940) – **Jean Monnet**, který byl ekonomickým zmocněncem francouzského generála Charlese de Gaulla a **Winston Churchill**, ministerský předseda Spojeného království, navrhovali, aby francouzská a britská vláda vytvořila společné obranné politiky a společné zahraniční politiky.

Druhá světová válka, jež probíhala v letech 1939 až 1945 znamenala ztrátu 38 000 000 až 50 000 000 lidských životů z řad vojáků a civilistů. Z toho důvodu byla silným impulsem pro Evropany, aby bylo vytvořeno vzájemné propojení evropských národů, a to hlavně za účelem zabránění dalších možných válečných krveprolití.

1945–1950:

V průběhu války Spojenci hlásali nutnost založení poválečné mezinárodní organizace zamezující novým ničivým konfliktům. Proto byla **25. dubna 1945 ustavena Organizace spojených národů (OSN)**. Charta OSN byla podepsána v San Franciscu představiteli 51 států včetně ČSR.

Co-funded by
the European Union

Název projektu: Naše EU - Cesta "domů" do Evropy

Výzva: ERASMUS-JMO-2023-OFET-LEARNING-EU

Číslo projektu: 101127073

Po 2. světové válce se nejmocnějšími zeměmi stávají **USA a SSSR – dvě tzv. supervelmoci**. Oba státy se brzy začaly rozcházet – každý měl svůj odlišný politický systém.

Roku 1948 vešel v platnost **Marshallův plán**, oficiálně Plán evropské obnovy (angl. European Recovery Program). Byl přijat Kongresem USA s cílem organizovaně zabezpečit americkou pomoc poválečné Evropě. USA považovalo za určující především poválečný vývoj v Evropě, a to z pohledu svých vlastních ekonomických i bezpečnostních zájmů, a proto jí nabídly materiální i finanční pomoc. Cílem tohoto plánu měl být boj proti bídě, hladu, zoufalství a chaosu. Plán byl nabídnut všem evropským zemím postižených válkou. Mělo z něj čerpat i tehdejší Československo. Sovětský svaz na přelomu července a srpna 1947 vydal prohlášení, že se programu nezúčastní a pod jeho tlakem Marshallův plán odmítly i ostatní státy východní a střední Evropy. Došlo k rozdělení Evropy na západní a východní část.

Nejpozději od roku 1948 se již hovoří o bipolárním světě – mezi Východem a Západem probíhala tzv. **studená válka**.

V roce 1949 vznikla **Rada Evropy** (Council of Europe) jako výsledek mezinárodní konference, které se účastnili zástupci Belgie, Dánska, Francie, Itálie, Irska, Nizozemska, Lucemburska, Švédska, Norska a Spojeného království. Všichni tito zástupci podepsali tzv. Londýnskou smlouvu. Rada Evropy měla napomáhat rozvoji na poli ekonomickém, kulturním a podporovat lidská práva a demokratické hodnoty. Postupně tato práva přešla na jiné organizace a *Radě Evropy tak zůstala pouze oblast kulturního poznávání evropských národů a podpora demokracie v nově se demokratizujících státech*.

Po 2. světové válce bylo poražené Německo rozděleno na několik okupačních zón, které spravovaly vítězné mocnosti. V září roku **1949** vyhlásily západní okupační síly (Spojené království, USA a Francie) samostatné **Západní Německo (SRN)** v reakci na krizi mezi spojenci, že sovětské okupační zóny vznikla 7. října 1949 **Německá demokratická republika (NDR)** jako satelit Moskvy.

ZDROJ:

Wikipedie. Historie evropské integrace. Online. Licence: Creative Commons.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Historie_evropsk%C3%A9_integrace. [cit. 2023-12-29]

ČURDA, Jan a DVOŘÁK, Jan, c2014-c2015. Moderní dějiny pro střední školy: světové a české dějiny 20. století a prvního desetiletí 21. století. 2014. Brno: Didaktis. ISBN 978-80-7358-223-4.